

Ghyczy György tárlatán

Ghyczy György kiállításának tárlatvezetésére negyed órával hamarabb érkeztem, ami lehetőséget adott arra, hogy zavartalanul feltöltekezzem a képek élményével.

Legelőször is zavarba jöttem, mert a *laktanya-tábornok* képsorozat láttán visszahelyezkedtem gyermek - és ifjúkorom helyszínére, Tapolcára, ahol több laktanya is működött. Ismertem az egyenruhák, a díszszemlék, a katonai beszédmodor és viselkedés sajátos világát. De hát Ghyczy György nem a 'hej, élet, de gyöngy élet' nosztalgia sorozatát festette meg, hanem a hajdan volt katonaélményeiből kiemelt valami általános emberit, nevezetesen az örök emberi gonoszt, minek kifejezéséhez a katonaélmény kiváló anyagot biztosított: az egyenruha mögött ugyanis embertelen, korlátolt bábuk bújtak, akik kifelé határtalan agresszivitással viszonyultak a környezetükhöz. A mindenkori gonosz jellemzőjét ismerte fel Ghyczy György a tábornokaiban, aki nem képes kapcsolatba lépni a másik emberrel és környezetével, hanem kisajátítja azt, majd pedig leigazza és kénye-kedve szerint átformálja. A tábornok képeken így lesznek zord színek, szétszaggatott, szétszakított vonalak és szétszóródott tárgyak, így tölti ki a mindenkori tábornok arctalanul diszharmonikus testével az egész képet ráfeküdve és ezáltal elpusztítva a világot. Az ilyen típusú ember erejét és hatalmát a külsődleges tárgyak- egyenruha, kitüntetések- adják, nem véletlen, hogy olyan témájú képekre bukkanunk, mint a tábornok ruhája, kitüntetése és vadászmadara. Mindez ugyanakkor félelmet is kelt, mert éppen korlátoltsága és korlátozottsága folytán nem ér el hozzá semmi emberi.

A képek másik tematikus csoportja – mintegy a sötét emberi ellensúlyozása képen - a természet örök ódáját zengi, mert a táj flórájával együtt szép, mert eleven, mert derűs, mert biztató és reménykeltő. A brutálisan művi agresszív katonai világgal szemben ezeken a képeken minden rendben van, a természet egyszerre változik és egyszerre állandó. De az elmúlás nem fájdalmat, hanem az újjászületés és a folytonosság reményét adja. Ez persze csak akkor igaz, ha a vele együtt élő ember nem igazza le, s nem használja ki önző módon haszonszerzésre. Ezeken a képeken a vonalak folytonosak lesznek, a színek árnyaltak és plasztikusak, egymáshoz igazodásuk hajlékony és könnyed.

A képek harmadik csoportjának a bölcséleti képek címet adnám. Ghyczy György ugyanis Lao-ce-vel, a kínai filozófussal útnak indul. Együtt járják a mindenkori életutat. A képek ezekről az élményekről vallanak. A képek közvetítésével átélhetjük a rácsodálkozást, az elbizonytalanodást, a veszélyt, az áhítatot a világ nagyszerűségén. Ezek a képek feltárják azt a csodát, amibe a bölcs részesül, ami nem más, minthogy a világot tükörként fogja fel, amiben önnön magára ismer, ami kint van, az van bennem, is. S átéli a legnagyobb

csodát és rettenetet, hogy egy az univerzum részese, kicsi porszemeként kapom a világmindenséget. Amíg nem a vándor fáradtan leroskad egy székre. Mert az utat folytatni kell.

A képek így egyszerre beszélnek a festőről, az emberről és az életről. Hiszen mindannyiunk élmény a szelídség és a bántás, a remény és a szárnyaszegettség, az alámerülés és a felemelkedés.

A képek technikája is ezt erősíti: az egyik képen megkezdett vonalak folytatódnak a másik képen, még akkor is, ha elágaznak, ha hirtelen megszakadnak vagy több sáv ígér valami távoli célt. Tárlatot a vonalak különleges folytonossága kötötte össze, úton volt a tábornok, a szőlősgazda és a bölcs, ugyanabban az élettérben mozognak csak másképpen, a színek ugyanígy adnak valami folytonosságot a képeknek, átkerülve egy egy színcsoport újabb jelentéssel gazdagodva kerül más színekörnyezetbe.

A vajon hova vezet az út ikerfestményeket a tárlat esszenciájaként fogtam fel. A két festmény annyira összetartozik, hogy egy képnek is tekinthetem, a rajtuk továbbvivő utak átmennek egymásba, sőt ki is lépnek a keretből, mintegy felhíva figyelmünket, hogy gyertek bátran, folytassátok innét az én élettapasztalatommal megajándékozva - az életutatokat.

Mazart Galéria Budapest, 2013. június 6-án

Mayer Erzsébet
bölcsész